

Tro flytter mennesker

”Da vores søn var 7 måneder blev han klippet første gang”, fortalte det unge ægtepar på hotellet. ”Vi har gemt håret, pakket det ind i fint papir og i morgen skal vi ned til Ganges og sende det af sted i flodens strøm. Vi beder til at han må få et godt liv”. Ægteparret boede i byen Chandigarh nogle hundrede kilometer væk. De arbejdede begge i en international orienteret eksportvirksomhed indenfor tekstilbranchen og havde jævnlige kontakter med store modehuse overalt i verden. Det moderne arbejdsliv var dog ikke en hindring for en vilje til at tro på det virksomme ved at udføre og deltage i ældgamle religiøse ritualer.

Sammen med landsmænd fra hele Indien ville de dagen efter, den 30 marts, hvor der var fuldmåne og stjernerne stod i en særlig gunstig position, gå til floden med deres søn. De ønskede at ændre deres mentale tilstand i saliggørende retning, samt på længere sigt forøge deres lykke og påvirke familiens skæbne i lykkebringende retning.

Fra den 14. januar til den 28. april vil over 10 millioner mennesker have besøgt byen Haridwar i Nordindien for at overvære den hinduistiske religiøse begivenhed Kumb Mela, verdens største religiøse begivenhed. Den 30. marts var en af flere særligt betydningsfulde dage og på denne dag var mere end 500.000 mennesker valfartet til den hellige flod Ganges, der i Haridwar løber igennem byen.

Hundredvis af stramt uniformerede politifolk forsøgte at holde rede på alt virvaret. De hævdede truende deres lange bambuskæppe over hovedet med jævne mellemrum og blæste konstant og øredøvende i deres skingre fløjter for at undgå faretruende sammenstølinger af menneskemængden, som tidligere har forårsaget katastrofer hvor

folk er blevet trampet til døde. Deres fremfærd var nok ubehagelig og frygtindgydende, men deres indsats skabte trods alt en smule orden i de ellers kaotiske tilstande.

Tusinder og atter tusinder af mennesker, børn, unge, voksne og endog meget gamle, gik i lange rækker ned mod flodens bredder for at tage et bad i det hellige vand. Mænd i traditionel indisk klædedragt eller i vestligt prægede lange bukser og skjorte dyppede sig i den kolde flod, mens religiøse remser blev reciteret. Nogle gik ud i vandet med alt tøjet på, andre tog det yderste lag af forinden, men sørgede så for at oversprøjte klædningsstykkerne med det hellige vand. Kvinderne badede i deres lange smukke og farverige sarier. De helt små børn blev dyppet i vandet af forældrene og de lidt større fik en hjælpende hånd, ligesom de gamle kvinder og mænd fik støtte til deres rituelle bad.

De fleste steder måtte de badende holde fast i de jernkæder der var fæstnet til trapperne nede i den voldsomt brusende flod, så de ikke blev revet med. Nogle mumlede stilfærdige bønner, nogle sang klangfulde sange, nogle løftede vandet op mod solen og lod det løbe gennem de samlede hænder mens de bøjede sig højtideligt mod solen og vandet, nogle sendte små lys og smukke blomster nedfældet i store grønne blade af sted på vandet, nogle pjattede og morede sig højlydt og åbenlyst sammen og andre sad i timevis og mediterede i en tilsyneladende urokkelig ro. De fleste havde en eller anden beholder med sig, som de kunne fylde op med det hellige vand og tage med sig derfra.

Allerede kl. 10 om formiddagen nærmede temperaturen sig de 30 grader. Solens stråler stak, sveden pibede frem og selv vi irreligiøse fandt en lille tur i Ganges nødvendig og saliggørende. For ørene var lydbilledet kakofonisk, næsen indåndede stærke og mangeartede dufte, øjnene blev mætte af at modtage enhver tænkelig farve, enhver tænkelig menneskelig fremtoning. Og sindet regnede det hele sammen under indtryk af de tusindvis af opstemte, henrykte, frydefulde og sjæleglade ansigter, der lyste en i møde fra alle kanter: Lige nu flyttede troen disse mennesker hen til et sted mere frydefuldt end den almindelige dagligdag kan tilbyde.

De bistre ansigtsudtryk var få og de fleste sad på de hårdt arbejdende politifolk og da de blev særligt aktive med deres fløjter og afspærrede to af broerne over floden vidste vi alle, at en af dagens højdepunkter var under opsejling. En time over middag, da temperaturen for længst var sejlet forbi de 30 grader, startede den længe ventede procession fortrinsvis bestående af "hellige mænd", indiske "Sadhuer". Den lange række af hinduistiske munke, guruer, pilgrimme, passionerede religiøse, hinduistiske skriftkloge, religiøst vanvittige, religiøse vismænd, og hvad de end kan betegnes som, var et betagende syn.

De fleste Sadhuer var klædt i den obligatoriske orange dragt og havde alle deres ejendele med sig – en skål til det mad den almindelige befolkning altid giver dem, en taske til få fornødenheder, et tæppe og en vandrestok (som også kan bruges til at slå lidt for nærgående vilde hunde og andre dyr!). De fleste havde langt vildtvoksende skæg og nogle en turban på hovedet. Dem der ikke havde hovedbeklædning afslørede deres lange uklippede hår, der for nogle var over 2 meter langt, og blevet båret i hænderne.

De Sadhuer der blev viet den største interesse og modtog de fleste hyldest tilråb, var de såkaldte Nagaer. Denne kategori af religiøst hengivne hinduer lever deres liv afsondret i bjergene og kommer kun frem fra deres ensomt beliggende bosteder ved særlige lejligheder. De er alle fuldstændig nøgne, eller bærer et diminutivt lille klædningsstykke over deres ædlere dele. Deres krop er indsmurt i aske, og det var pudsigt at se hvordan nogle efter det rituelle bad, skyndsomt smurte sig ind i forhåndenværende støv.

Naga'ernes livsførelse symboliserer på ekstrem vis en grundindstilling hos alle hinduistiske Sadhuer: efterlevelsen af fordringen om at vende sig imod enhver form for begær efter et almindeligt liv og materielle bekvemmeligheder. I stedet tilstræbes åndelig eller mental udvikling, der som sit højeste mål har opløsningen af jeg'et, selvet og indgåelsen i en forbindelse med den allesteds nærværende guddommelige verdensånd, som den hinduistiske mytologi påstår ligger i og bag ved alle ting i denne verden.

Sadhuerne gik over floden på den ene bro, foretog et rituel bad i det hellige vand, og gik hurtigt tilbage over den anden bro. Optøget fortsatte i timevis. Menneskemængden betragtede dem nysgerrigt samtidig med deres egne gøremål, hilste dem ind imellem med armene i vejret og anerkendende tilråb, og nogle af Sadhuerne råbte tilbage med deres arme over hovedet.

Vi havde flyttet os langt, fra lille Danmark til Nordindien, for at bevidne dette stærke udtryk for menneskelig tro og religiøsitet. Vi talte om, at alle nok havde deres helt egen oplevelse ved at deltage i denne religiøse fest – sådan som religiøsitet nu engang kommer til udtryk i

det enkelte menneskes mentale univers: Nogle havde konkrete billeder i sindet, hentet fra den hinduistiske mytologi, nogle tilbød den ene gud, nogle bad om hjælp til tilværelsen fra en anden af hinduismens mange gudeskikkelser, nogle takkede for medgang i livet, nogle flyttede udelukkende deres opmærksomhed ind i den eksalterede religiøse tilstand for at opleve et fællesskabsgivende frirum med det hellige og glemme dagliglivets trængsler. Og nogle oplevede måske en nedbrydning af grænserne mellem dem selv og den omgivende verden, sådan som den mere abstrakte religions-filosofiske del af hinduismen siger det er muligt.

Sådan må det være; ved enhver sammenstimlen af tusinder af religiøse mennesker vil man opleve, at enhver er salig i sin egen form for tro. Tilbage var en undren over hvorfor floden kan spille så stor en rolle i den hinduistiske mytologi?

Den hellige kilde

Den indiske flod Ganges udspringer mere end 4000 meter over havoverfladen og fødes af smeltevand fra gletsjere i de mægtige Himalaya bjerge. I Nordindien løber den ud på Gangessletten, hvor den i årtusinder har gødet landbrugsjorden med sine frugtbare aflejringer. Ganges er 2510 km lang og i dag lever over 300 millioner mennesker i det landskab den bugter sig igennem.

Ganges giver næring til jorden og dermed livets opretholdelse, dens kolde gletsjervand giver mulighed for et svalende bad i et land hvor temperaturerne hver sommer ligger mellem 40 og 50 graders Celsius, i Ganges kan tøjet og kroppen blive vasket rent og den er med sin kolossale ustoppelige kraft, et konkret eksempel på naturens mægtighed. Sådan er fakta.

I betragtning af, at vi mennesker døjer slemt med at basere vort liv alene på fakta, og til alle tider har haft en tilbøjelighed til at kalde ting og sager i vore omgivelser for hellige, er der vel ikke noget at sige til, at Ganges for godt 800 millioner troende hinduer er blevet helliggjort. Mange af verdens religioner har udpeget deres egne hellige kilder og for hinduer er Ganges vel blot en stor og mægtig en af slagsen!

Den religiøse festival Kumbha Mela i Haridwar bygger på en del af den hinduistiske mytologi, der fortæller en dramatisk historie om gudernes kamp med denne verdens dæmoner om en hellig nektar, hvis virkning gør alt levende udødeligt. I den kamp spildtes en dråbe i Ganges ved Haridwar, samt 3 andre byer ved floden.

At dyppe sit legeme i Ganges i Haridwar, på specielle datoer udpeget af stjernenes stilling på himlen, kan, blev vi fortalt af mange troende, give syndsforladelse, en god skæbne, et lykkeligere liv etc. Ultimativt giver kontakten med den hellige kilde dog adgang til udødelighed, eller måske undgåelsen af at live genfødt til et liv i denne samme usle verden som denne?

Tja, det lyder jo temmelig fantasifuldt, men hjemkommet til lille, skønne stilfærdige Danmark, var noget af det første vi så i fjernsynet, en public-service transmission fra et af de statsunderstøttede templer (kirker), som forkynder den dominerende mytologi her til lands: en påsegudstjeneste. Den religiøse fest var sandelig mere stilfærdig, men var budskabet i grunden ikke sammenlignelig med den heftige begivenhed ved Ganges? Er påskens fortælling om Jesu opstandelse og den kristne tale om evigt liv og den hermed forbundne lindring for menneskets frygt for døden, blot en kulturspecifik udgave af den samme længsel: At lade troen hjælpe til med at flytte vort sind ind i mere forsoningsfyldte og rolige relationer til vores lidelsesfyldte tilværelse?

Mark Twain overværede Kumb Mela i 1895 og skrev betaget om sin oplevelse og om hvordan en bevidnelse af et så voldsomt trosudtryk ikke lader noget menneske uforandret tilbage. Han skrev også et sted, at det at rejse er fatalt for et menneskes fordomsfuldhed og snæversyn. Måske var vort største udbytte af at bevidne Kumb Mela, at tro flytter mennesker – på godt og på ondt. Det gode er, at tankerne om menneskets lidenhed blev understreget der ved Ganges, i skyggen af de mægtige Himalaya bjerge. Tanken om, at

alle kulturer har produceret deres egen måde at finde en løsning på, at vi i mangt og meget er magtesløse skabninger, der har brug for andet end kolde fakta, voksede i styrke.

Vi er alle små i det store univers og vi har ondt ved at indse, at vort liv er så uendelig kort set fra evighedens perspektiv. Et perspektiv på tiden, som netop den brogede hinduistiske tro rummer storslåede beskrivelser af, hvilket nedenstående citat illustrerer:

"Himalaya, siges det, består af massivt granit. Én gang hver tusinde år flyver en fugl hen over disse bjerge med et silkebånd i sit næb, og dette silkebånd berører kanten af bjergkæden, idet den flyver forbi. Når Himalaya ved denne proces er blevet slidt ned, er én dag af et kosmisk kredsløb gået" (Smith, 1984, bind 1, p. 102).

